

Olga Zhavoronkova

Fenomén socialistického metra na příkladech Moskvy a Prahy

Oponentský posudek bakalářské práce

Olga Zhavoronkova si za téma své práce zvolila analýzu socialistického metra na příkladech Moskvy a Prahy. Po úvodu, který naznačuje téma a uvádí výběr z dosavadní literatury, následuje zamyšlení nad fenoménem veřejného prostoru a jeho možným ideologickým pojetím a stručný nástin evropské historie metra a možností pojetí jeho výzdoby. Navazují kapitoly věnované analýze geneze socialistického realismu a jeho osudů v sovětském a československém prostředí, historii moskevského metra a výzdobě stanice „pražská“, která byla svěřena českým umělcům a stala se tak konkrétním pojítkem mezi oběma světy. Ve druhé části práci je stručně nastíněna historie pražského metra, na níž navazují stručné popisy konceptu a výzdoby jeho jednotlivých stanic. Práce je uzavřena naznačením osudu metra po listopadové revoluci, krátkým zamyšlením nad jeho památkovou ochranou a stručným závěrem.

Téma práce je bezpochyby zajímavé a nosné. Porovnání moskevského metra s pražským, viděné navíc jinými než „domácími“ očima, je pro pochopení celého fenoménu mimořádně důležité. Právě v kapitolách, jež se pokoušejí oba světy porovnat a propojit, je také zjevně zamýšlené těžiště celé práce. Autorka velmi zajímavě představuje genezi sovětské sověty a jejího vlivu na moskevské metro, což je téma, kterému v naší literatuře nebyla věnována patřičná pozornost. O to větší škoda, že analýza stanic a možných konceptů výzdoby se – vedle obecných informací – koncentruje vlastně jen na zmíněnou „pražskou“ stanici, která je výsledkem pozdní intervence českých tvůrců a tedy až jakýmsi zrcadlem tématu, jež je deklarovaným tématem práce. Zajímavé kapitoly o ideologii a její roli ve veřejném prostoru tak ční poněkud osamoceny, neboť z nich vlastně nevyplývá žádná konkrétní vazba ke zkoumanému fenoménu a jeho možnému přenosu do českého prostředí. Přeložený komentovaný soupis stanic pražského metra je zajímavý a ukazuje, jak komplexně by bylo možno celé téma pojmut. Absence – byť výběrového – obdobného přehledu pro metro moskevské pak bohužel opět neumožňuje plnohodnotné porovnání obou světů a posouzení, nakolik bylo pražské metro svým sovětským vzorem reálně ovlivněno.

Je zjevné, že autorka měla o zvolené téma živý zájem. Úvodní kapitoly i snaha o komplexní pohled na realizovanou výzdobu stanic ukazují, že východiskem jí byly jak obecné úvahy, jež se snažily téma nahlédnout v jeho širších souvislostech, tak analýza jednotlivých uměleckých souborů, které jsou ve své celistvosti a kvalitě často opomíjeny. Zamýšlené srovnání mezi moskevského a pražského metra však zůstalo spíše nenaplněno, což lze přičítat jak obtížím s přístupem k ruským pramenům, tak možná až příliš velkorysému cíli, jež si autorka vytyčila. V části věnované pražskému metru zase citelně schází analýza geneze veřejného prostoru centra města v první polovině 20. století, která by autorce umožnila lépe porozumět fenoménu krytých ulic a náměstí, jež byly do konceptu metra integrovány (zde mám na mysli například návaznost těchto prostor na veřejný obchodní parter i fenomén obchodních pasáží, kterou nejlépe ukazuje podchod pod Václavským náměstím, realizovaný ještě před výstavbou metra v letech 1967-68).

Práce jako celek je poněkud nesourodá a zůstala v mnohém na půl cesty. Přináší nicméně řadu podnětných úvah a důležitý komentovaný přehled dochované výzdoby jednotlivých stanic. Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě a jako hodnocení navrhuji velmi dobře.

V Praze, dne 11 .6. 2019.

PhDr. Richard Biegel, Ph.D.